

Beograd, 23. novembar 2012. godine

NACIONALNI KONVENT O EVROPSKOJ UNIJI (NK EU)

Održano zasedanje Radne grupe „Životna sredina“

Sednica RG “Životna sredina” Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji održana je u Centru za kulturu u Lazarevcu, na temu „*Budućnost energetske politike Srbije*“

O postojećim i predstojećim strategijama u energetsom sektoru u Srbiji, sa posebnim osvrtom na učešće stručne, ali i šire javnosti u kreiranju politika u ovom sektoru govorili su: **Vladan Zdravković**, državni sekretar za životnu sredinu, Ministarstvo energetike razvoja i zaštite životne sredine Vlade Republike Srbije, **Aleksandar Kovačević**, nezavisni konsultant, **Nataša Đereg**, ispred Udruženja Centar za ekologiju i održivi razvoj (CEKOR), **Sladana Jevremović**, potpredsednica Odbora za energetske efikasnost, Stalne konferencije gradova i opština, **Ivana Radojković**, ispred kompanija Biogrin Enerdži, **Vladimir M. Pavlović**, koordinator Centra za evropske integracije Beogradske otvorene škole, **Aleksandar Simić**, ispred Sektora za zaštitu i unapređenje životne sredine, RB Kolubara. Interni ekspert Radne grupe je **Aleksandar Macura**,

a moderator skupa bio je **Ivan Knežević**, zamenik generalnog sekretara Evropskog pokreta u Srbiji.

Sednicu Radne grupe svojim izlaganjem o postojećim i predstojećim trendovima u oblasti energetike u Norveškoj, ali i u svetu, sa osvrtom na stanje u Srbiji, otvorio je Nj.E. **Nils Ragnar Kamsvåg**, ambasador Kraljevine Norveške u Srbiji.

Uvodna izlaganja ostalih govornika bila

su fokusirana na postojeće stanje u Republici Srbiji u sektoru energetike i energetske efikasnosti. Osim toga što je konstatovano da je stanje u energetsom sektoru neophodno što pre unaprediti konkretnim merama koje bi propisali Strategija i Akcioni plan, predstavljene su i aktivnosti pojedinih privrednih i nevladinih aktera koje su nastojale da kroz pilotiranje određenih aktivnosti pokažu da je moguće unaprediti stanje u pojedinim lokalnim zajednicama.

Nova Strategija i na osnovu nje Akcioni plan o razvoju energetike bi trebalo da budu usvojeni na proleće naredne godine. Jedno od centralnih pitanja o kome se vodila rasprava jeste ne uključivanje šire javnosti u proces izrade Strategije energetike Srbije koja je u toku. S obzirom na to da je rečeno da je u izradi ovih dokumenata bila uključena stručna javnost, a da je naglašeno da šira javnost nema kompetencije da se bavi ovom temom, prisutnima je to bio

povod za raspravu. Predstavници civilnog sektora i privrede smatraju da o njihovim kompetencijama svedoče uspešno sprovedene aktivnosti u ovoj oblasti i da bi njihov doprinos izradi ovih dokumenata bio značajan. Predstavници civilnog sektora su podsetili prisutne na odredbe Arhuske konvencije prema kojoj je „nadležno ministarstvo dužno da konsultuje i izvesti javnost o izradi strateških i drugih dokumenata u relevantnoj oblasti“ (član 7). Prema rečima Nataše Đereg iz CEKOR-a „Neophodno je obezbediti da javnost bude uključena u proces u ranoj fazi/ kada su sve opcije još uvek otvorene. U slučaju Strategije razvoja energetike to znači već u II fazi kada se uključuje i stručna javnost i kada su i druge opcije razmatrane uključujući razmatranja o tome koji ekonomski modeli mogu dovesti do zelene energetike ili do modela u kome se odvaja rast od potrošnje resursa (decoupling).“ Uprkos najavama državnog sekretara Vladana Zlatkovića da će se otvoriti i javna rasprava povodom donošenja ovih dokumenata, prisutni su se usaglasili da je ovo ipak kasno za ozbiljnije učešće zainteresovane, pa i šire javnosti u kreiranju ovih dokumenata, jer je neophodno njihovo uključivanje još u ranoj fazi kada se definiše strateška orijentacija i koncepcija buduće politike.

Učešće privrede u unapređenju energetske efikasnosti predstavljeno je na primeru pilot projekta

koji je sprovedla kompanija Biogrin Enerdži, fokusiranog na unapređenje efikasnosti javne rasvete. Ovaj ilustrativni primer je dokazao da je ušteda sredstava vrlo značajna ukoliko se unapredi tehnologija javne rasvete, ali je ukazao i na prepreke za sistemsko rešavanje ovakvog i sličnih problema. Neki od problema su institucionalna različitost u poveravanju

poslova upravljanja sistemom javne rasvete u LS, nedostatak javnih kampanja, netransparentno korišćenje budžetskih sredstava i nedostatak kapaciteta za uspostavljanje javno privatnog partnerstva, kao idealne forme za unapređenje efikasnosti javne rasvete u lokalnim zajednicama. Upravo na unapređenju kapaciteta lokalnih samouprava radi Stalna konferencija gradova i opština. njihove aktivnosti su usmerene na podržavanje uvođenja sistema energetskog menadžmenta na lokalnom nivou, podizanje svesti o energetskej efikasnosti, pre svega kod donosilaca odluka na lokalnom nivou. Projekat koji se pokazao izuzetno uspešnim „Podrška lokalnim samoupravama u Srbiji u procesu evropskih integracija“, a za cilj ima doprinosi ravnomernom održivom razvoju lokalne samouprave i bližim vezama između Srbije i EU. Uviđajući značaj učešća u evropskim i svetskim mrežama SKGO je nekoliko lokalnih

samouprava uključila u koncept „Povelje Gradonačelnika“ (Covenant of Mayors). Ovo je inicijativa Evropska Komisija i predstavlja obavezu koju gradovi potpisnici preuzimaju u ispunjenju ciljeva energetske politike EU za redukciju emisije CO2 kroz poboljšanje energetske efikasnosti i proizvodnju i korišćenje čistije energije. Cilj SKGO je da se uveća broj gradova koji će uzeti učešće u Povelji. Za sada to su Niš, Zrenjanin, Vranje, Temerin, Titel, Varvarin i Žabalj.

Na kraju, ponovljeno je i zaključeno da je neophodno da se i stručna i šira javnost, posebno predstavnici civilnog društva i privrede, blagovremeno uključe u proces izrade relevantnih dokumenata u oblasti energetike, kako na republičkom tako i na lokalnom nivou. Kao velika slabost energetske politike navedene su nepoštovanje zakona i propisa, odsustvo sankcija, ali i kompetencije lokalnih samouprava, koje je neophodno unaprediti, insistirajući na tome da se lokalni dokumenti, ali i konkretne aktivnosti sprovode u saradnji svih zainteresovanih strana u lokalnoj zajednici.

U narednom periodu biće definisani predlozi i preporuke koji će u formi kratkog predloga za praktičnu politiku (*policy paper*) biti distribuirani donosiocima odluka na svim nivoima. Druga sednica Radne grupe „Životna sredina“ NKEU održana je kao sastavni deo projekta „Znam kako da delujem“ (KnowHow2Act) koji sprovodi Evropski pokret u Srbiji, u saradnji sa Beogradskom otvorenom školom, Centrom za razvoj građanskog društva PROTECTA i organizacijom UNECOOP, a uz podršku Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu, sa ciljem poboljšanja i povećanje učešća civilnog društva u procesu donošenja odluka u oblasti zaštite životne sredine na lokalnom nivou u procesu evropske integracije. Važan segment u okviru ovog projekta jeste organizacija sednica **Nacionalnog konventa o EU** – Radna grupa „Životna sredina“. Sednice NK EU biće tematske, posvećene oblastima klimatskih promena, **energetskoj efikasnosti**, obnovljivim izvorima energije, finansiranju sistema zaštite životne sredine, upravljanju vodama i prekograničnoj saradnji. Organizacijom sednica NK EU jačaće se proces javne rasprave među relevantnim akterima u ovoj oblasti sa ciljem unapređenja međusobne saradnje.